

Rolnummer 2218
Arrest nr. 132/2002 van 18 september 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 100 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, L. Lavrysen en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij arrest nr. 96.783 van 21 juni 2001 in zake G. Périlleux tegen de Franse Gemeenschap, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 5 juli 2001, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 100 van het decreet van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet, in zoverre het voorziet in afwijkende voorwaarden voor de benoeming in de functie van categoriale directeur, die van toepassing zijn bij de oprichting van de hogeschool, en in zoverre het een verschil in behandeling invoert tussen de personen die vóór die oprichting de functie van directeur, adjunct-directeur of onderdirecteur uitoefenden in de instellingen voor hoger onderwijs die de hogeschool vormen, en de andere personeelsleden die voldoen aan de voorwaarden die elders worden omschreven om tot categoriale directeur te worden benoemd ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Bij verzoekschrift dat op 15 januari 1997 bij de Raad van State werd ingediend, vordert G. Périlleux de vernietiging van de ministeriële beslissing waarbij J. Klein wordt benoemd tot directeur van de categorie vertaling en tolkwerk van de « Haute Ecole de la Communauté française du Hainaut ». De Raad van State stelt vast dat de bestreden handeling werd gesteld op grond van artikel 100 van het decreet van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, dat bij wijze van overgangsregeling de aanstelling in de functie van categoriaal directeur afhankelijk maakt van de voorwaarde dat de kandidaat de functie bekleedt van directeur, adjunct-directeur of onderdirecteur in één van de instellingen voor hoger onderwijs die de hogeschool vormen. Ter staving van zijn verzoekschrift tot vernietiging leidt G. Périlleux een enig middel af uit de schending, door het voormelde artikel 100, van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet en hij verzoekt de Raad van State aan het Arbitragehof een prejudiciële vraag te stellen. Met toepassing van artikel 26, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof stelt de Raad van State de hierboven vermelde vraag aan het Hof.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 5 juli 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 10 september 2001 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 21 september 2001.

Memories zijn ingediend door :

- J. Klein, wonende te 7022 Hyon, rue de Montreuil Sous Bois 50, bij op 23 oktober 2001 ter post aangetekende brief;

- G. Périlleux, wonende te 4987 Lorcé, La Bruyère 131, bij op 25 oktober 2001 ter post aangetekende brief;

- de Franse Gemeenschapsregering, Surllet de Chokierplein 15-17, 1000 Brussel, bij op 25 oktober 2001 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 31 oktober 2001 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikkingen van 20 december 2001 en 27 juni 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 5 juli 2002 en 5 januari 2003.

Bij beschikking van 30 januari 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 19 februari 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 31 januari 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 19 februari 2002 :

- zijn verschenen :

- . Mr. C. Molitor, tevens *loco* Mr. J. Bourtembourg, advocaten bij de balie te Brussel, voor G. Périlleux;

- . Mr. M. Kaiser *loco* Mr. M. Nihoul, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;

- . Mr. Alexis Colmant, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. Alain Colmant, advocaat bij de balie te Bergen, voor J. Klein;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en M. Bossuyt verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

Bij beschikking van 28 februari 2002 heeft het Hof gezegd dat rechter E. De Groot, wettig verhinderd, als lid van de zetel vervangen is door rechter E. Derycke, de debatten heropend en de dag van de terechtzitting bepaald op 26 maart 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 5 maart 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 26 maart 2002 :

- zijn verschenen :

- . Mr. C. Molitor, tevens *loco* Mr. J. Bourtembourg, advocaten bij de balie te Brussel, voor G. Périlleux;

- . Mr. E. Gonthier *loco* Mr. M. Nihoul, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en M. Bossuyt verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de verzoeker voor de Raad van State

A.1. De verzoeker voor de Raad van State is van oordeel dat, doordat op het vlak van de benoeming in de functie van categoriaal directeur voorrang wordt verleend aan de personen die, vóór de oprichting van de hogeschool, een functie van directeur, adjunct-directeur of onderdirecteur uitoefenden, artikel 100 van het decreet van 5 augustus 1995 tussen die personen en het geheel van de personeelsleden die voldoen aan de in artikel 71 van hetzelfde decreet vastgelegde voorwaarden, een discriminatie in het leven roept die blijkbaar niet op objectieve en redelijke wijze kan worden verantwoord.

A.2. Hij betoogt dat het door de wetgever nagestreefde doel erin bestond het directiepersoneel van de inrichtingen voor hoger onderwijs die in een hogeschool gegroepeerd zijn, bij wijze van overgangsregeling de mogelijkheid te bieden hun functie en hun rechten te behouden. Hij is van oordeel dat, aangezien het decreet van 5 augustus 1995 een beperking van de mandaten in de tijd invoert, de wettigheid van die doelstelling in twijfel kan worden getrokken en dat althans de gevolgen van de betwiste bepaling niet op objectieve en redelijke wijze verantwoordbaar zijn. Hij ziet niet in waarom, bij de oprichting van de hogeschool, voor de benoeming van de categoriale directeurs geen toepassing kon worden gemaakt van de regels die in artikel 71 van het decreet zijn vastgelegd. Hij voegt daaraan toe dat de regeling des te meer discriminerend is daar de aanstelling van de categoriale directeurs op het ogenblik van de oprichting van de hogeschool krachtens de betwiste bepaling gebeurt zonder rekening te houden met de datum waarop de benoeming of de aanstelling in een functie van directeur, adjunct-directeur of onderdirecteur heeft plaatsgevonden.

Standpunt van de Franse Gemeenschapsregering en van de voor de Raad van State tussenkommende partij

A.3. Na de door het decreet van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen beoogde algemene doelstellingen in herinnering te hebben gebracht, stelt de Franse Gemeenschapsregering dat artikel 100 van dat decreet een afwijkings- en overgangsbepaling is. Ingevolge die bepaling worden de eerste categoriale directeurs, bij de oprichting van elke hogeschool, door de inrichtende macht gekozen onder de personen die van rechtswege lid zijn van het bestuurscollege, namelijk de directeurs, adjunct-directeurs en onderdirecteurs van de vroegere instellingen voor hoger onderwijs die de hogeschool vormen. Ter uitvoering van de in artikel 71 van het decreet beschreven procedure worden die categoriale directeurs slechts vervangen naar gelang van hun natuurlijke afvloeiing en niet om de vijf jaar. De Franse Gemeenschapsregering wijst erop dat het doel van die bepaling erin bestaat het de betrokken directeurs, adjunct-directeurs en onderdirecteurs mogelijk te maken de functies en rechten die zij vóór de oprichting van de hogescholen hadden verkregen, te behouden.

A.4. De Franse Gemeenschapsregering meent dat in de gestelde vraag het Hof wordt verzocht na te gaan of artikel 100 van het decreet van 5 augustus 1995, in zoverre het van de artikelen 67, 70 en 71 van dat decreet afwijkt, een discriminerend verschil in behandeling invoert tussen de personen die, vóór de oprichting van een hogeschool, bestuursfuncties uitoefenden in de instellingen voor hoger onderwijs die de hogeschool vormen, en de andere personeelsleden die voldoen aan de voorwaarden die elders vastgelegd zijn om tot categoriaal directeur te worden benoemd.

A.5. In hoofddorde is zij van oordeel dat de twee categorieën van betrokken personen niet vergelijkbaar zijn, omdat, bij de oprichting van een hogeschool, de situatie van een fungerend directeur, onderdirecteur of adjunct-directeur die in een instelling voor hoger onderwijs vastbenoemd werd, wezenlijk verschillend is van die van een gewone leerkracht die, op een dag, zou kunnen overwegen zich voor een betrekking van categoriaal directeur kandidaat te stellen.

A.6. Vervolgens is de Franse Gemeenschapsregering van oordeel dat het in het geding zijnde onderscheid objectief en redelijk is, aangezien diende te worden vermeden dat de invoering van een nieuwe regeling waarbij een systeem van periodieke vervanging van de categoriale directeurs in het leven wordt geroepen, nadeel zou berokkenen aan ambtenaren die voorheen werden verondersteld vastbenoemd te zijn in dergelijke functies.

A.7. Zij meent tevens dat de maatregel niet alleen ter zake dienend is, maar ook in het licht van het beoogde doel de enige denkbare maatregel was en dat een klaarblijkelijk redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel. Zij beklemtoont dat de in het geding zijnde bepaling het mogelijk maakt een andere doelstelling van hetzelfde decreet te verwezenlijken, namelijk de noodzakelijke kostenbeheersing in het onderwijs, en dat het gaat om een overgangsbepaling die enkel de directeurs betreft die vastbenoemd waren, aangezien diegenen die een bestuursfunctie zonder vaste benoeming uitoefenden, slechts voor een – hernieuwbare – aanstelling voor vijf jaar in aanmerking komen. Ten slotte citeert zij een advies van de Raad van State inzake het voorontwerp dat aanleiding heeft gegeven tot het zogenaamde decreet « Hogescholen » van 27 oktober 1994, waarin de door de Franse Gemeenschap gemaakte keuzes voor het behoud van de verkregen rechten impliciet worden bekrachtigd.

A.8. De voor de Raad van State tussenkomende partij verwijst integraal naar de door de Franse Gemeenschapsregering uiteengezette argumenten.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag betreft artikel 100 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, dat bepaalt :

« Bij de oprichting van de hogeschool bestaat het bestuurscollege, in afwijking van de artikelen 67 en 70, van rechtswege uit de directeurs, adjunct-directeurs en onderdirecteurs van de hoger-onderwijsinstellingen die de hogeschool samenstellen.

In het door de Franse Gemeenschap georganiseerd onderwijs zijn de fungerende directeurs, adjunct-directeurs en onderdirecteurs van rechtswege lid van het bestuurscollege, voor ten hoogste 5 jaar.

Als onder de in het 1e lid bedoelde leden van rechtswege van het bestuurscollege, de verantwoordelijken voor het hoger onderwijs van het lange of het korte type, zo die 2 types in de hogeschool voorkomen, niet vertegenwoordigd zijn naar rato van ten minste 1/3 van de leden, dan benoemt de inrichtende macht, als overgangsmaatregel, tot 1 september 2001, bijkomende leden, gekozen uit het onderwijzend personeel. Ze worden aan het college toegevoegd om de verhouding van 1/3 te bereiken.

De inrichtende macht benoemt de categoriale directeurs onder de leden van rechtswege van het bestuurscollege. De categoriale directeurs, benoemd ingevolge het voorgaande lid, worden overeenkomstig artikel 71 vervangen. »

B.1.2. De artikelen 67 en 70 van hetzelfde decreet, waarvan die bepaling bij wijze van overgangsregeling afwijkt, bepalen dat het bestuurscollege van elke hogeschool uit categoriale directeurs bestaat en door de directeur-voorzitter wordt voorgezeten. Krachtens

artikel 71 van het decreet worden de categoriale directeurs benoemd, naar gelang van het net waartoe de betrokken hogeschool behoort, door de Regering of door de inrichtende macht, die hen kiest uit een lijst van drie door heel het onderwijzend personeel van de betrokken studiecategorie voorgedragen kandidaten.

B.2. De in het geding zijnde bepaling voert op het vlak van de toegang tot de betrekking van directeur van een studiecategorie op het ogenblik van de oprichting van een hogeschool een verschil in behandeling in tussen de personen die een bestuursfunctie bekleedden in één van de instellingen die de hogeschool vormen, en de andere kandidaten. De eerstgenoemden worden, van rechtswege, lid van het bestuurscollege van de hogeschool. Krachtens het laatste lid van die bepaling kunnen zij dus tot categoriaal directeur worden benoemd en die functie tot hun inruststelling behouden.

De andere kandidaten genieten die voorrang niet en moeten dus wachten totdat een betrekking vacant wordt om eventueel in een hernieuwbaar mandaat van vijf jaar volgens de in artikel 71 van het decreet vastgelegde procedure te worden benoemd.

B.3.1. De betwiste maatregel past in een context van grondige reorganisatie van het hoger onderwijs, die werd gerealiseerd door de oprichting van nieuwe instellingen op basis van één of meer gehergroepeerde bestaande instellingen. Die reorganisatie stelt onder meer een mandaatregeling in voor de bestuursbetrekkingen van de nieuwe hogescholen.

B.3.2. Uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 5 augustus 1995 blijkt dat de door de decreetgever nagestreefde doelstelling bij het invoeren van de overgangsbepaling van artikel 100 erin bestond het de leden van het directiepersoneel van de in hogescholen gehergroepeerde instellingen mogelijk te maken hun functie en hun krachtens de vroegere reglementering verkregen rechten te behouden (*Parl. St.*, Franse Gemeenschapsraad, B.Z. 1995, nr. 26/1, p. 8).

B.4. Het door de in het geding zijnde bepaling ingevoerde onderscheid tussen de personeelsleden die onderwijsinstellingen leidden die de hogeschool vormen, en de andere personeelsleden berust op een objectief criterium dat in het licht van het nagestreefde doel ter zake dienend is.

De decreetgever vermocht terecht zich erom te bekommeren dat de personen die vóór de oprichting van de hogeschool in bestuursmandaten benoemd waren en die bijgevolg konden verwachten dat zij die functies tot op het einde van hun loopbaan zouden bekleden, de door hen verkregen rechten zouden kunnen behouden. Overigens verzekerde de wetgever op die manier een bepaalde stabiliteit en de continuïteit van dat onderwijs in het kader van de reorganisatie die het onderging.

B.5. De maatregel die erin bestaat – bij wege van overgangsmaatregel – voorrang te verlenen aan de vroegere personeelsleden die inrichtingen leidden die de nieuwe hogeschool vormen, doet niet op onevenredige wijze afbreuk aan de rechten van de personen die vóór de oprichting van de hogeschool geen bestuursmandaat bekleedden: onder de vroegere wetgeving die in vaste benoemingen voorzag, konden die personen, in voorkomend geval, enkel in geval van een openstaande betrekking worden benoemd.

B.6. De vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 100 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen schendt de artikelen 10, 11 en 24, § 4, van de Grondwet niet, in zoverre het voorziet in afwijkende voorwaarden inzake de benoeming in de functies van categoriaal directeur die bij de oprichting van de hogeschool van toepassing zijn.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 18 september 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior